Controversiæ inter P.res Dominicanos, et Societatis Jesu. Q.ō h.ōi est: An dacta sit aliqua prædeterminatio Dei, et motio physica, adeo efficaciter determinans voluntatē nostrā, vt illi existenti voluntas nec dissentire possit, nec illam abijcere.

Patres Dominicani auctores sunt, quandā hac in re prævenientem determinationē, seu physicam præmotionē ita necess.am esse, ut absq ea vol.as nec operari, nec ad actū ullo modo determinare se possit, nec illi posita resistere, aut dissentire, aut eam abijcere. Quam præmotionem, et physicam determinationē aux.m ipsi efficax vocant. Hinc autē effici illud volunt; fieri non posse, ut è duobus hominibus æquale aux.m physicum, et æqualē præmotionē habentibus vnus ad Deum conuertatur, alter non item.

Patres Societatis facile concedunt illi quidem humanā vol.em à Deo moveri, ac trahi gr.a præveniente et auxū efficaci; sed physicam hanc præmotionē, seu prædeterminationē, adeo ex se efficacē, vt illi vol.as dissentire non possit, nec eā abijcere si uelit, nō admittunt. Immo eam sacris literis Conciliorū decretis, Sanctorū Patrū dictis, eti Scholasticorū Doctorū sniæ minime consentaneā, ac multarū opinionū fontē esse contendunt, à vera Theologia uehementer abhorrentium.

Ex Sacris litteris.

P.o igitur eam sniam sacris literis non congruere sic ostendunt. Matth. xi. dicitur. Si in Tyro, et Sidone factæ fuissent uirtutes, quæ factę sunt in uobis, olim in cinere, et cilicio pænitentiā egissent. Quo loco ita urgent. Si Christi uerbis fides adhibenda est, quod nemo Catholicus abnuet, iam Tyrij, et Sidonij, si quæ Christus miracula patrauerat apud Capharnaitas, ea apud se facta uidissent, nō modo à suis sceleribus per pænitentiā resipiscere potuissent, sed re ipsa et resipuissent, ergo ad resipiscendū physica hæc prædeterminatio necessaria nō est. Nam si hæc necess.a esset Christi uerba uera nō essent. Non si illi (quamuis apud eos illa uirtutes, ac signa facta fuissent, aut poenitentiā agere, aut ad Deū se conuertere potuissent, ne dū re ipsa conuertissent, nisi physica hæc prædeterminatio accessisset. Quare nō idcirco pœnitentiā egissent Tyrij, et Sidonij quia uirtutes et signa apud eos facta fuissent, q.d Christus dixit, sed quia physicam hanc prædeterminationem à Deo accepissent, quod Christus non dixit. Et sane eleganter S. Aug.! lib. de bono perseuer. cap. ix. hunc locū explicans: Vbi inquit, Tyrij salui sunt, et Sydonij, q. qui et credere potuerunt, si mira illa Xpi signa uidissent. Et infra, cum multa de Judæorū excæcatione dixisset, hæc eleganter adiungit: Non erant sic excæcati oculi, nec sic induratū cor Tyriorū, et Sydoniorū, quoniam credidissent, si qualia uiderunt isti, signa uidissent, sed nec illis profuit, quod poterant credere. Jam uero si Tyrij Sydonijq uisis illis Christi uirtutibus à suis sceleribus nō resipuissent nisi physica hac prædeterminat.e à Deo præmoti, qua tn̄ præmoti non sunt, et qua præmoti à Deo viri illi Chorozaim

UGR Biblioteca Universitaria

im, et Betsaidæ, procul dubio pœnitentiam egissent, quid causæ erat ut Christus tam acriter in eos invehere-tur
tam severe exemplo Tyriorum, ac Sydoniorū adducto, qui ijsdem quibus illi physicæ prædeterminationis auxilijs
indiguissent, suam Capharnaitis, et hinc alijs pertinaciam exprobaret? Nihil omnino causæ fuisse fatendū est, si
hac physica prædeterminatione opus erat, quam neq eos in sua pot.e habuisse Theologica veritas, neq hac à Deo
præmotos fuisse, ipsa eorum in sceleribus obduratio declaravit. Et tn̄ Mattheo auctore didicimus, eos graviter Chri-
stū adducto Tyriorū, et Sydonioꝝ exemplo obiurgasse. Tunc cœpit (inquit Matth.) exprobrare civitatibus in
quibus factæ sunt plurimæ virtutes eius, quia non egissent pœnitentiā. Immo eodem pacto iniustæ essent oēs
Dei querelæ, atq obiurgationes, quæ in sacris līris tam crebræ sunt. Proverb. 1.o Vocavi, et renuistis. Isaiæ 5.o
Quid ultra debui facere Vineæ meæ, et non feci? Ezech. 3. Matth. 23. Quoties volui congregare filios tuos?
ad Rom. 2.o et alijs sexcentis in locis. Nam si physica hæc prædeterminatio ad resipiscendū nec.a erat, eamq Deus
illis denegaverat, quis esse poterat divinis querelis locus? quam Deus iustā illos accusandi causā arripiebat?
Nullā certe uidiam PPes Dominicani huius accusationis causam afferent, si in sua physicæ prædeterminationis
opinione persistant. Cum illi satis apte Deo respondere possent se hac physica prædeterminat.e destitutos, quantum-
vis alijs signis excitarent.r à suis sceleribus resipiscere non posse: eam vero prædeterminationē si accepissent, q
in ipsorū pot.e non esset, illico pœnitentiā acturos. Atq hac horū excusatione omnino illa divinarū querelarū
causa corrueret.

Ad hæc Joīs 20. Thomæ incredulo se ipse Christus ostendens ait. Quia vidisti me Thoma credidisti? Cur Thomas
vi miraculi compulsus proponenti credere dr̄. Quod si physicæ illius præmotionis vi suā vot.em ad credendū flexisset,
Thomas certe, non ad inspectionē tanti miraculi, sed ad physicam prædeterminat.m fidem Thomæ retulisset Christus, ac
dixisset, Non quia vidisti me Thoma credidisti, sed quia præmotus cum vigore fuisti; aut certe quando vidisti
me Thoma credidisti. Deniq ut sileantur cetera Eccli 15. scriptum est, Deus ab initio constituit hoīem, et reliq
eum in manu Consilij sui. Et infra Apposuit tibi ignem, et aquā, ad quod volueris porrige manū tuā. Quæ ver-
ba sic expendenda sunt si Deus omnes actiones ita prædeterminavit ut huic prædeterminationi voluntas re-
sistere nequeat, certe nō reliquit hoīem in manu consilij sui, nec dici poterit, ad quodcumq volueris homo po-
test ad quodcumq voluerit, ac prædeterminaverit te Deus, porrige manū tuā: ad hoc enim duntaxat manum
porrigere potes. Nos vero his atq alijs sacrarū literarū testimonijs, quæ alibi fusius attulimus, prætermissis
ad Concilia gradū faciamus.

Ex Concilijs

2.o Ea sntia pugnat cum sacrosanctis Conciliorū decretis, et potissimū Tridentini. Etenim Tridentinū ses. 6.
c. 5. cum ipso capitis initio nec.tem gratiæ prævenientis, ut peccator convertatur proposuisset, deinde voluntatē lib.
consentire vocationi divinæ docuisset illis verbis prohabitæ per illuminationē Spūs S.ti et inspirationē, quam recipit
et eidem gratiæ libere assentiendo demū explicat modū quo libera voluntas gratiæ

UGR Biblioteca Universitaria

recipit assentitur. Nimirū vt divinæ vocationi cooperetur, non solū recipiendo, sed et agendo, non actione solum spontanea, quod Calvinus et Hæretici admittunt, sed et libera, atq eo modo libera quo possit ob intrinsecam libertatē, non tantū suspendere concursū, et non consentire, sed dissentire quoq, et inspirationem abjicere. Hæc enim habet, Vt tangente Deo cor hoīs per Spūs Sti illuminationē, neq homo ipse nihil omnino agat inspirationē illam recipiens quippe qui illam et abjicere pot. Ergo si physica illa præmotione, et prædeterminat. ita voluntas ad consensum determinatur, vt non possit non consentire: falsum erit posse voluntatē nō consentire, et inspirationē abjicere, dum consentit; id vero si verum sit, ruet hæc oīs definitio Concilij; quæ est de fide, atq ita Concilio placuit, vt ad finem capitis ultimi eiusdē sess. hæc addiderit: Post hanc Catholicā de iustificat. doctrinā, quam nisi quisq fideliter, firmiterq receperit, iustificari non poterit, placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere, vt omnes sciant nō solū quid tenere, et sequi, sed et quid vitare, et fugere debeant. Quæ cum ita sint, oēs et Dominicani Pr̄es eam ut Catholicā doctrinā tenere fideliter, firmiterq recipere, ac nisi velint, iustificari non posse, concedere omnino debent, eā in quā, quæ doceat libm arbm inspirationē Dei, quam habet, abjicere posse; idemq eam sniam vitare, et fugere debent, quæ affirmet libm arbm Deo actu excitanti, atq vocanti non posse dissentire, si velit; hoc n. Conc. eadem sess. can. 4. definit his verbis. Si quis dixerit libm hoīs arbm à Deo motū, et excitatū nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atq vocanti; quo ad obtinendā iustificat.is gratiam se disponat, ac præparet, neq posse dissentire si velit, sed veluti inanime quoddā nihil omnino agere mereq passive se habere, anathema sit. Animadvertant igr isti Concm definire libm arbm active cooperari Deo excitanti, atq vocanti ipsumq à Deo motū, et excitatū posse dissentire si velit, et præterea ex hac definitione habeant libm arbm ita actu vocationi consentire, vt eo ipso tempe quo actu consentit, dissentire possit, et vocationē abjicere si velit. Vt multis doctissimis viris jure optimo mirū videatur viros Catholicā religionē profitentes, post hanc Tridentini definitionē adhuc physicam illam prædeterminationem cui voluntas dissentire nequeat, publice propugnare ausos esse et eā de iustificatione doctrinā impugnare, quam idem Concm cap. ultō generatim sub anathemate definiens Catholicā esse, atq ea fidei nostræ veritatē Dei, ac Jesu Christi gloriā illustrari. At respondebant aliqui, Concm his locis loqui in sensu diviso, non in sensu composito, contrariæ vero sniæ assertores loqui in sensu composito. Sed mirandū profecto est doctis viris hanc solutionē in mentē venisse. Nam Concm loqui in sensu composito tam apertū, et clarū est, quam quod clarissimū. Tum quia Concm statuit libm arbm motū et excitatum à Deo, et inspirationē recipiens, hoc est, et recepta Dei excitatione, ac motionē, et inspirationē quam recipit, posse vel admittere, vel abjicere, quod sensū compositū efficit; tum quia hæ voces (Dissentire et abjicere) quas Concm vsurpat ex propria sua ratione sensum compositū involvunt, nemo n. nō vocanti dissentit, sed vocanti, nemo abjicit, qd nō habet, aut sibi ab alio nō offertur, sed quod habet, aut offertur. Imm.

UGR Biblioteca Universitaria

Repugnantia loquuntur, qui propositionem Concilij in sensu diviso veram esse contendunt. Contendunt autem Patres Dominicani. Nam si voluntas ponatur absque hoc aux.°, et motione, quî dici poterit dissentire, atque aux.m abjicere? Certe quovis vere dicatur homo non converti; quando actu non convertitur; tamen nullo pacto dici poterit dissentire, atque aux.m abjicere. Denique si propos.° Concilij in sensu diviso vera est, haec et erit vera. Possum resistere voluntati Dei quam omnes Catholici tamquam haereticam atque illis verbis Apli, voluntati eius quis resistet? adversariam merito aversantur, et nihilominus in sensu diviso fieri pot., ut non sit id quod vult Deus, si ponamus Deum id non velle, et vol.em eius à re volita seiungamus, quod et efficere sensum divisum. Quare si propos.o haec; Possum resistere voluntati Dei, nude posita haeretica censenda est, pugnat enim cum verbis Apli, quae vi huius vocis resistere sensum compositum includunt, haec quoque prop.° Non possum dissentire motioni Dei, vel non possum eam abjicere qualis habenda sit, aliorum esto iudicium, nobis certe definitioni Concilij manifeste repugnare videtur, quae vi vocum (dissentire et abjicere) atque ac vox (resistere) sensum compositum involuit, divisum excludit. Atque id ipsum ex actis eiusdem Concilij parte 2.a liquido constat, ubi Patrum plurimi disertissimis verbis nostrae sententiae suffragantur, ut videre est in peculiari scripto, quod hac de re cum hoc memoriali exibemus.

Ad haec Joannes à Bononia Canonicus Lovanien. lib. de Gelest.° par. 2. de lib. arb. fol. 103. in editione Lovaniensi anno 1555 cum quorundam Catholicorum interpretationem illius loci Tridentinae Synodi retulisset, haec subdit; Verum quia non desunt modo homines, quamvis omni pietate praediti aliter de lib.° hominis arbitrio, de inspiramur quam nos sentientes, ac ideo huius Oecumenici Concilij clarissimam doctrinam obscurare quodammodo conari videantur, dum dicunt hominem habere libertatem arbitrij, ut excitationi, admonitionique divinae resistere possit, sed ijs inspirationibus, atque monitionibus suppositis nullum resistere arb.m obscurare autem dixi, quoniam ex dictis R.mi Dni Hieronymi à Bononia Sedis Ap.cae Nuntij dignissimi, nec non Archiepi Comani professoris theologiae peritissimi, atque Sacri Palatij Magistri eximij apud Carolum Imperatorem V.m cognomento Maximum residentis, eandem opinionem in Sancta Tridentina Synodo fuisse summa diligentia à Patribus discussam, et tanquam minus probabilem optimo iure percepi reiectam. Haec ille.

Postremo Conc.m Senonense in decreto 15.° fidei contra Lutheranos haec habet. Neque lib.m arb.m asserentes divinam excludimus propterea gratiam, quod illi (haeretici scilicet) falso toties imponere non verentur, atque hoc fumo credulorum oculos perstringere: sed iuxta scripturam eo extendimus, ut voluntas humana misericordiae praevenientis aux.° suffulta, et interiore quodam et occulto secretioris inspirationis afflatu contacta se convertat in Deum, Deo appropinquet, et ad veram illam gratiam se praeparet, qua tandem accepta sit ad vitam aeternam. Neque tamen tanta gratiae nec.tas libero praeiudicat arb.°, ~~cum qua tandem accepta sit ad vitam aeternam. Neque tanta gratiae nec.tas~~ lib. praeiudicat arb.°, cum illa semper sit in promptu. Nec denique tale sit hominis, Dei trahentis aux.m, ut resisti non

possit

ponit. Hæc Conc.^m^ Senonense. Quibus ad nostrã sñiam nihil aptius. Addit Præterea Conc.^m^ Quoties n. Dñus voluit congregare filios Hierusalem sicut gallina congregat pullos suos sub alas, et noluerunt frustra certè Stephanus Judæos duræ ceruicis, et incircumcisi cordis argueret, qui semper spiritui S.^to^ restiterunt. frustra Paulus Thessalonicenses admoneret Spûm ne extinguerent, si diuinis inspirationibus inevitabiliter raperentur. Trahit quidem Deus, sed in eius odorê currimus, non vi non unco raptamur. Hactenus Conc.^m^ Senonense. Cui merito maximã apud omnes auctoritatẽ conciliat, tum Epõrum, et Cleri totius prouinciæ, qui synodo interfuerunt multitudo, tum et Parisiensis Academiæ, q̃ ea tempestate florebat Vt cum max.^e^ insignis eruditio, et doctrina. celebratũ est enim Parisijs celeberrimo Doctorũ viroꝝ totius ferè Galliæ conuentu captũ anno Dñi 1527. perfectũ anno 1528. Clemente Vij. Pontifice Max. Pontificatus eius anno v.^o^ præside Illmo Card.^li^ Antonio à Prato Archiep̃o Senonense, Galliarũ, et Germaniæ primate, franciæ Cancellario. Vt à veritate non aberret, quisquis non vnius Prouinciæ, sed totius fere Galliaꝝ regni fidem hac synodo declaratã, testatamq̃ huic nostræ sñia suffragari pronunciet. Nos ad Sanctorum Patrum testimonia veniamus.

Ex Patribus

3.º Hæc Patrũ Dominicanorũ opinio discrepat à communi Patrum sñia. In primis D. Aug.^s^ cuius hac in re ex Cælestini Papæ Ep̃la ad ep̃os Galliæ (habetur tom. 7. operum Aug.^i^) grauissima esse debet auctoritas. Is plurimis in locis sñiam nostram amplexatus est, quæ oĩa referre hoc loco supersedemus, cum in superiore alia disp.^e^ attulerimus, ut in lib. de sp̃u et litt. cap. 34. Cuius loci verba ipsa expressisse ut Conc.^m^ Trid. Vbi Aug.^s^ explicans donũ uocationis, quod non est in nostra potẽate. Nemo inquit habet in potẽate quod ei ueniat in mentẽ (per uocationem scil.) sed consentire uel dissentire propriæ uol.^tis^ est. Et post pauca. Profecto et ipsum uelle credere Deus operatur in homine, et in omnibus misericordia eius præueniet nos. Consentire aut vocationi Dei, vel ab ea dissentire propriæ uol.^tis^ est. Et lib. de prædest.^e^ ss.^oꝝ^ cap. 5. Non quia credere, uel non credere non est in arb.^o^ uol.^is^ humanæ. Et lib. 83. quæstionũ q. 68. hæc. Et quoniam nec uelle quisquam pot, nisi admoneatur, et uocetur, siue intrinsecus, vbi nullus hoĩum videt, siue extrinsecus per sermonẽ sonantẽ, aut per alia signa visibilia, efficitur, ut et ipsũ uelle Deus operetur in nobis (per uocationẽ scil. ut primis uerbis dixerat) et addit: Ad illam n. cœnam quam dicit Dñus in Euang.^o^ præparatã, nec oẽs qui uocati sunt, uenire uoluerunt, neq̃ illi, qui uenerunt, uenire possent, nisi uocarentur. Ecce sentit Aug.^s^ vocationi, cui aliqui consenserunt, aliós non consentisse, ac cum huius q.^is^ 68. meminerit Aug.^s^ lib. i. retract. c. 26. nihilq̃ horum retractauerit, indicium euidens est, hanc quam nos sequimur, verã fuisse ac germanã Aug.^i^ sñiam. Sed suppetunt alia non minus clara eiusdem testimonia. Idem lib. i. ad Simplician. q. 2.

UGR Biblioteca Universitaria

Nemo itaq credit non vocatus, sed non omnis credit vocatus. Quod aut de vocatione sermo sit, quam ipsa credere potuerunt, aperte constat ex ijs, quae subijcit et exemplo Esau, de quo ait. Noluit ergo Esau, et nō cucurrit, sed si voluisset, et cucurrisset Dei adiutorio pervenisset, qui et etiam velle, et currere vocando praestaret. Et infra. Si vocatio ista est effectrix bonae vot.^is, ut omnis eam vocatus sequatur, quomodo verum erit, multi vocati, pauci vero electi? Eodem fere lib. de dono persev. c. 9. omnibus illis locis, in quibus è duobus aequali vocatione vocatis, alterū ait converti, alterū nō item. Nam eo ipso, quod alter resistit, censet Aug.^s eum qui convertitur, divinae vocationi, et aux.^o praevenienti renitere potuisse. Ut lib. 83. qq. q. 68., et lib. 12. de civit. cap. 6. lib. de praedest. et gra cap. 15. et plurimis alijs in locis, quorū plerag ipsa referremus, alia uberiorē desiderant tractationē. Tantū hic dicimus universos Complutensis Academiae professores opinionē nostrae tanq vera ac germana Aug.^i s.niae subscripsisse, quod suū ipsi suffragiū litteris inter consignatū apud Pontificium Hispaniae Nuntium extare voluerunt, quarū nos litterarū publicū exemplū habemus.

Ad Aug.^i testimonia accedunt alia plurimorum Patrum, ut Clement. Papa Epist. 3. decretali de officio Sacerdotis, cuius haec sunt. Si quis sane audiens sermonē veri prophetae, velit, aut nolit recipere, et amplecti onus eius, idest mandata vitae, in sua habet potate, liberi n. sumus arbitrij, nam si hoc esset, ut videntes ea iam nō haberent in sua potate aliud facere, quam audierant, vis erat quaedā naturae q quā liberū non esset ad aliam migrare s.niam. Et paulo inferius. Nunc quia liberū est omnino animo, in quam velit partem declinare iudicium suum, et quam probaverit viam eligere etc. Quae verba manifeste physicam hanc q determinationē ad unum eliminant, qua eum vot.^as renitere non possit q dicationi veri prophetae, eiusq vocationi. Atq eadem ratio est de qualit gra praeveniente etc.

Iren. qui etiam agens de actibus bonis, et supernalibus lib. 4. adversus haereses cap. 71. Gloria, inquit, et honor omni operanti bonum. Dedit ergo Deus bonū quemadmodū et Apostus testificatur, et qui operantur quidem illud, gloriā, et honorē percipient, quoniam operati sunt bonū, cum possint nō operari; hi autē, qui illud non operantur, iudicium iustum recipient Dei, quoniam non sunt operati bonū, cum possent operari illud.

Chrysost. homil. 19. in Gen. sub initium, cum de Deo loqueretur ait, Ipse quae sua sunt, oia, p sua misericordia semper exhibet, et sicut abscondita in profundo mentis, et arcana hortatur, laudat, consulit, conatusq nostros malos reprimit, et necessitatē utiq non imponit, sed congruis remedijs appositis totū relinquit aegrotantis s.nia dimittit. Eiusdem sunt illa homil. 22. in Gen. Verū quia in nostra vot.^ne totū post Dei gram relictū est, ideo et peccantibus supplicia proposita sunt, et bene operantibus retributiones. Similiter homil. 42. ad pop. et alijs.

UGR Biblioteca Universitaria

Cyrill. lib. ii. in Joan. cap. ri. Cum multa de Juda proditore dixisset, hæc addit. Si proditor æquatr alijs discipulis Saluatoris aux.m non habuisset, frustra hæc à nobis dicerentur; sin aût non minus quã cæteri diuina gra regebatur, sed suo ipsius iudicio in profundũ perditionis delapsus sit, quomõ et nõ seruauit eum Xpus, qui suum patrocinium ei præstitit, qui quantũ ad ferendũ opẽ illi attinuerit seruasset hominẽ, nisi ultro in perditionẽ insiluisset. Gratia igitur in alijs effulsit, seruauitq omnes, qui cooperantẽ ei uoluntatẽ tradiderunt, sic n. salutis nra modus dispositus est. Ponit ergo Cyrill. et æquales grãs, quibus quantũ erat, ex se se Christus omnes seruabat, et hinc patris non determinasse efficaciter vot.es aliorũ Apostolorũ, ut vol.em Judæ nõ determinauit, ac deniq eadem grã absq hac physica Dei præmotione Judam restitisse, cæteros consensisse.

Ambrosij, siue Prosperi lib. 2. de uocat. gentiũ cap. 4. Quod non pot, inquit, nisi cooperante spu dei fieri, eorum meritis deputatur, quorum id potuit uoluntate nõ fieri.

Damasceni lib. i. de fide cap. 18. si antiquiorem uersionem sequamur. Nam ipse inquit (Deus uidelicet) oĩa quæ non in nra potate sunt, præscientia prædeterminauit, ubi Græca uox proprie prædeterminare signat. Et lib. 2. cap. 30. Illud quidem scire interest deum oĩa quidem præscire, sed nõ oĩa præfinire; præscit n. ea et, quæ in nra pot.e atq arbitrio sita sunt; at nõ item ea præfinit, nec enim uitium admitti uult, nec rursus uirtuti vim affert. D. uero Thom. i. par. q. 23. ar. i. ad. i. antiquam uersionẽ sequutus ita refert. Omnia quidem præcognoscit Deus, nõ aût oĩa prædeterminat; præcognoscit enim ea, quæ in nobis sunt, non aût prædeterminat; atq eadem Græca uox huic fauet uersioni.

Ansel. in illa Matth. c. 6. Fiat uoluntas tua asserit hominem ideo non cogi à Deo, quia et uoluntati iustitiæ Dei resistere non possit, pot resistere uoluntati, qua ei Deus misericordiam confert. Deinde obijcit sibi, Paulũ saltẽ uideri coactũ à uoluntate Dei, respondet non ita esse, quia et sit persuasus, uoluntas tñ erat libera, ut resisteret si uellet. Idem ipse lib. de concordia grã, et lib. arb. c. 2. his uerbis Quædam præscita, et prædestinata non eueniunt necessitate, quæ præcedit rem, et facit, sed ea quæ rem sequitur sicut diximus. Non n. ea Deus quamuis prædestinat facit uoluntatẽ cogendo, aut uoluntati resistendo, sed in sua illam pot.e dimittendo. Similia ille multis locis: atq alij præterea multi S.ti Patres, quos breuitati studentes subticemus.

Ex D. Thom.

4.º Dissentit à cõmuni Scholasticorũ sñia, et in primis S. Thom. i.a 2.æ q. io. a. 4. qui hæc habet. Quia ipsa uol.as est actiuum principium nõ determinatũ ad unũ, sed indifferenter se habens ad multa, sic Deus ipsam mouet, quod non ex necessitate ad unum determinat, sed remanet motus eius contingens et non

necessarius, nisi in his ad quae natur movetur. Et q. q. ar. 6. ad 3.m sine universali motione homo nō pōt aliquid velle, sed homo per rōnem determinat se ad volendū hoc vel illud, quod est vere bonū, vel apparens bonum.

Hoc nobis officit, quod adiungit. Sed tñ interdū specialr Deus movet aliquos ad aliquid determinate volendū, quod est bonū, sicut in his, quos movet per grām. Id n. explicandū est de speciali motione per inspirationes, supernales habitus, atq. ats animi affectiones ad grām praevenientem pertinentes, de quibs inferius late ex Patribus 2.a 2.ae q. 174. ar. 1. Ubi praeter prophetiam comminationis, duplicem D. Thom. constituit prophetiam, praedest.is unam, qua revelatur prophetae quid Deus praedestinaverit; praescientiae alterā, q̄ à Deo prioni praedest.is prophetia idiuso distinguit.r quia per eam non revelatur prophetae aliquid praedestinatū, seu praedefinitū à Deo, sed praesitū tm. Ac primam ait D. Thomas esse de actibus, qui non sunt in nobis: secundam vero de ijs, quae fiunt per lib.m hoīs arb.m Ergo censet D. Thomas Deū non praedeterminare actus nostri liberi arbitrij, cum ex hinc non'nt, quae non sunt in nobis. Ipsum loquentem audiamus: Alio modo praeponit Deus aliqua in se ipsis, velut fienda ab ipso, et horū est prophetia praedestinationis, quia sm̄ Damascenū Deus praedestinat ea, quae non sunt in nobis, vel ut fienda per lib.m arb.m hominis et sic est prophetia praescientiae, quae pōt esse bonorū, vel malorū. Et q. 3. de pot.a ar. 7. ad 13. argm: Voluntas dr habere dominium sui actus, non per exclusionē causae primae, sed quia causa prima non ita agit in vol.te, ut eam de necessitate ad unum determinet, sicut determinat naturā, et ideo determinatio actus relinquitur in pot.e rōnis, et vol.is ergo D. Thomas determinationē adscribit soli vol.ti, et eam denegat primae causae, quia si Deus vol.em determinaret, utiq. necessitatē inferret. His simillima docuit p.a p. q. 41. ar. 2. Cum vol.as inquit et nāa sm̄ hoc differunt in causando, quia natura determinata est ad unū, et infra: Cū voluntas principiū est, quae possunt sic vel atr esse: eorū aut quae nec possunt, nisi sic esse, principiū natura est 3.o con Gēā c. 90. sub finem Damascenū exponens, ea quae sunt in nobis, divinae determinationi dicit nō esse subiecta, quasi nec.tem accipientia, ut prima p.l q. 23. ar. 1. ad 1.m Quo loco Damascenū dixerat praedeterminationē, impositionem nec.tis notare: sicut est in rebus naturalibus, quae sunt praedeterminata ad unum. Eodem lib. de pvid.a, et pdest.e 1. q. q. 19. ar. 2. et sexcentis alijs in locis.

Idem colligr ex multis D. Thomae principijs, quae nullo pacto cum praedicta physica pdeterminat.e cohaerent. Nam si hmōi pmotionem antecedentem, qua volunt isti cās oēs liberas, et contingentes pmoveri à Deo ad suos effectus, D. Thom. agnovisset, nihil laborasset in explicando, qua rōne, infallibilis in Deo sit scientia futurorū contingentium, si haec efficaci voluntate pdefiniret. Nec ad coexistentiam rerū omnium in aeternitate 1.a p. q. 14. ar. 13. et saepe alias confugisset, quae difficilis est explicatu.

Praeterea si easdem pdeterminationes efficaces agnovisset, non distinxisset divinam vol.em ex Damasceno

r. de

2. de fide c. 29. in antecedentem, et consequentem, vt fecit 1.a p.e q. 19. ar. 6. ad 1.m et 1.o dist. 7. q. 1. ar. 1. et passim alias. Nam voluntas antecedens, quam docet posse non impleri quia non fertur in effectum cum omnibus circumstantijs cohaerere, non pot. cum huiusmodi praedeterminatione efficaci, cui semper, et infallibiliter determinatus effectus adhaeret. Nec erat cur praemissa distinctione actuum voluntatis in primum, et sequentes doceret vol.tem nostram in p.o actu moueri à Deo, in reliquis vero mouere se ipsam. Ita 1.a 2.ae q. 9. ar. 3. et 4. et q. 111. ar. 2. et q. 109. ar. 2. ad 3.m, et alibi saepe. Nam posita adversariorum praemotione vol.as non tm ad p.m sed ad oes actus reliquos mouetur à Deo nec unquam se ipsa determinat, sed semper praedeterminatur à Deo.

Ad haec 3.o con. Gentes c. 70. minime dixisset eundem effectum produci tum à Deo, tum ab inferiori agente et ab utroque immediate. Nam media esset illa praedeterminatio, ratione cuius Deus immediate ageret in causam inferiorem potius, quam in effectum. Neque praeterea in 2.o dist. 1.a q. 1. ar. 4. corp., et ad 3.m doceret condemnet actionem promanare à causa prima, et 2.a et 2.am determinare primam, potius quam determinari à p.a. Et p.o con. Gen. c. 66. ratione 5.a ubi haec habet secunda agentia sunt quasi particulantes, et determinantes actionem primi agentis.

Denique q. 6. Verit. ar. 3. non erat, cur pro explicanda certitudine praedestinationis confugeret ad aux.a et adminicula à Deo parata praedestinatis, quibus ij infallibiliter vi alicuius illorum consentiant exclusa praedefinitione cuiuslibet actus in particulari. Sic n. ait. Inuenimus ordinem respectu alicuius dupliciter. Vno modo in quantum vna causa singularis producit effectum suum ex ordine diuinae prouidentiae. Alio modo quando ex concursu causarum multarum contingentium, et deficere possibilium peruenitur ad vnum effectum, quarum vnamquamque Deus ordinat ad consequutionem effectus loco eius, quae deficit, vel ne altera deficiat. Rem explicat exemplo tum subdit. Et hoc modo est in praedest.o lib.m n. arb.m deficere pot à salute: tamen in eo, quem Deus praedestinat tot adminicula praeparat, quod vel non cadat, vel si cadat, quod resurgat, sicut exhortationes et suffragia orationum, donum gratiae, et alia huiusmodi, quibus adminiculatur homo ad salutem. En S. Thomas omisso priori modo ordinationis efficacis ad posteriorem recurrit, vt arbitrij libertatem cum praedestinat.is certitudine conciliet. Quod si praedeterminationem efficacem cuiuslibet actus agnouisset, praetermisso posteriore, qui est omnino supervacaneus, posita illa praedeterminat.e, priorem modum amplexatus esset. Ex quibus et alijs S. Thomae principijs aperte colligitur, huiusmodi physicam praedeterminationem, quae ita efficaciter praemoueat vol.em, eiusque determinationem praeueniat, ut ei vol.as resistere non possit, omnino ignotam fuisse D. Thomae. Quid autem ipse intelligat, cum causas 2.as moueri, et applicari docet à p.a ca. declaratum est, et à nobis alibi copiosius, et à Suario latissime tom. p.o suae Metaph. disp. 22. sect. 2. et 3.

Ex D. Thomae praeceptoribus, discipulis, et sectatoribus.

Quod autem ea quam nos sequimur, fuerit D. Thomae sententia, et nos supra, atque ex hoc et aperte colligitur

UGR Biblioteca Universitaria

quod eandem à suis praeceptoribus hausit, suis discipulis tradidit, nec aliam praecipui eius interpretes, et sectatores illi tribuunt.

Ex praeceptoribus quidem Albertus Magnus pª parte sum. tract. 16. q. 63. memb. 3. ar. 2. ad argumenta proposita particula pª praesertim ad 9ᵐ. licet praedestinatio inquit praeparet ibi gratiam, et gloriam, tamen quia ille liberi arbitrij est pot. ponere obstaculum spiritui S.ᵗᵒ et operationi diuinae et pot. impedire ne conferatur ei. Et in solutione ad argumenta proposita particula 2ª. Haec necessitas (scilicet ex suppositione antecedentis) quia pendet à futuro, quod futurum dependet à contingenti secundum causam meritoriam, et potente operari in contrarium, et ponere obicem spiritui S.ᵗᵒ, et à quo pª causa non tollit modum suae causalitatis, eo quod sicut ait Damasc. Deus non compellit virtutem in bonis, et ita ex illo impediri pot. Et par. 2. sum. tract. 16. q. 97. memb. 1. optime ostendit non esse lib.ᵐ arb.ᵐ nisi respectu earum operationum, quas pot. facere, uel non facere, sic uel aliter facere.

Alex. uero Alen. pª parte sum. q. 26. memb. 4. ar. 7. ex Damasceno sic ait. sicut Damascenus ait duplex est prouidentia; una secundum acceptionem, alia secundum conceptionem, et dicit quod prouidentia secundum acceptionem est, ubi non contingit esse renitentiam, nec contradictionem, et hoc modo est de operibus naturalibus, quae sunt ordinata nec aliter possunt esse: prouidentia autem secundum conceptionem est de his, ubi contingit esse renitentiam, et contradictionem, et sic est in lib. arb.º Deus n. dedit lib.ᵐ arb.ᵐ ut consentiat, uel non consentiat bono. Caetera quae sequuntur satis ad rem nostram repetit et in solutionibus ad argumenta. Et q. 40. n.º 4. in solut. ad 9ᵐ. Dicendum inquit, quod quemadmodum dicit Damascenus, quod Deus omnia praecognoscit: non autem omnia praedeterminat, praecognoscit autem ea, quae sunt in nobis, hoc est in potestate nostri arbitrij, non autem praedeterminat praedeterminat autem, quae non sunt in nobis. Dicendum ergo quod vol.ᵗᵃˢ beneplaciti est respectu bonorum dupliciter aut cum praedeterminatione, ut eorum quae non sunt in pot.ᵉ arbitrij: Et haec sunt alligata necessitati aut sine praedeterminatione. Et hoc modo est bonorum, quae sunt in pot.ᵉ arbitrij: sic n. uult illa bona, ut relinquat nrae facultati, et vol.ᶦ Et ideo si fiat contrarium, non fit contra eius vol.ᵉᵐ

Ex discipulis D. Thomae egregius sane Aegidius Columna Cardinalis is in 2º. par. 1ª. dist. 5. q. 2. ar. versiculo: Debebimus ergo docet sic ipse Deus, uidelicet nos conuerteret, et nisi nobis tales motus speciales faceret, non conuerteremur. Hoc est ergo quod Damasc. dicit lib. 2º c. 30. Vbi ait, quod ipse Deus est omnis boni principium, et causa, et sine eius cooperatione, et auxilio impossibile est, bonum uelle uel facere. In nobis autem est, ut ait permanere in uirtute, et sequi Deum ad hanc uocationem, vel recedere à uirtute, quod est in malitiam fieri, et sequi diabolum ad hanc uocantem. Et dist. 7. q. 1. ar. 2. vers. sunt autem sunt autem inquit alij impetus, secundum quos Deus mouet ad gratiam, qui si non essent, nulla esset receptio gratiae. Hoc ergo modo ut recipimus, homo adipiscitur gratiam, quia Deus semper, uel quasi semper, quamdiu sumus uiatores, facit huiusmodi impetus in animabus nris, quos possumus sequi, et non sequi: sequendo autem eos adipiscimur gratiam, non sequendo remanemus in culpa.

Ex his qui D. Thomæ doctrinā profitentur, hanc nrām, ut germanā D. Thom. sniam sectantur Herv. quodlib. 1o
q. 1a ar. 1. Capreol. in 2. dist. 30. q. 1a ad 2um principale et 3m con 4m concl. et 2o. dist. 28. q. 1. ad 1m con 2m
concl. Caiet. 1. par. q. 14. ar. 13. et q. 19. ar. 8. et q. 23. ar. 7. Ferrarien. 1o con. gen. c. 67. circa 1m ronem
D. Thomæ dicto 2o. contra ad argta Scoti et 3. con gent. cap. 159. versic. Ad huius euidentiā. præsertim ibi
homo aūt est liberi arbitrij, potest diuinā motionē sequi, et non sequi Sot. lib. 1o de nat. et gra c. 16. sub ini-
tium, præsertim vbi docet quicquid Deus vult volte absoluta, et quæ dr̄ beneplaciti, fit, iuxta illud Vol. eius
quis resistet. Quando aūt cum lib.o homine concurrit, nō vult illud fieri, nisi salua libera volte quæ id-
circo Deo resistere pōt. Et lib. 4. sniarum in explicat.e suarū opinionū, quas addidit ad finē huius libri
4i vers. Quidam vo, ait voluisse quondā suam hanc laxare opinionē dicens, inquit, quod nimiū tribue-
rim lib.o arb.o in iustificationis causa, et tn̄ salua semper Ecc.æ Catholicæ censura, arbitror necc.o sic dicēdū,
Et infra, idem Jois test.o confirmans c. 6. Nemo pōt venire ad me nisi pater, qui me misit, traxerit eum,
subiunxit, inquit Sotus, Qui audit, et didicit, venit ad me, quasi in nostra pot.e sit trahenti assentire,
aut dissentire, atq ita in hac snia persistit Sotus, vt cum multa ex ijs, quæ antea scripserat reuocauerit eo
loco, hanc iterū confirmet, et quasi testamento consignatā posteris tradat, Hieron. Perez in 1m parte
D. Thom. q. 23. ar. 7. s. tertio notandū et præsertim ibi, non [illegible].

Atq ut alios Thomistas breuitati studentes reticeamus, Magr Mancius vir doctiss.mus et primariæ olim Cathe-
dræ in Salmaticensi Academia professor ut Magr Jo: Vinc.s publicus item in eadem Academia Theologiæ
professor, ambo ex Dominicana familia fusissime con hanc physicam predeterminationē in suis prælectio-
nibus disputarunt. Et quoniam accepimus aduersarios, Cardlis Toleti auctoritate, quasi is ab eorū snia
steterit suam hanc physicam predeterminationē astruere, operæ pretiū duximus huc partem aliquā earū di-
sputationū inserere quas ille in suis cōmentarijs in 1am partē, et 1am 2æ docuit, cum de hac re dis-
seruit accurate, eius n. prælectionis sua ipsius manu conscripta apud nos sunt.

Toletus igr in 1am partem q. 14. ar. 13. q. sua 1a conclusione hæc dicit; Deus concurrens cū causis 2dis
non ita concurrit, ut ipsas moueat, et applicet ad opus: sed vna cum ipsis immediate producens effectus,
id que multis ronibus probat, et late infra concl. 3. quā sacrarū literarū, et sanctorū Patrū testimo-
nijs, et multarū contra rationū momentis egregie confirmat. Et in q. 19. D. Thomæ ar. 8. dub. 2o. ubi
Caietani sniam locis superius allatis optime defendit, hæc habet Si alterā sniam defendamus, q mihi uisa
est superius quod 2a causa non agit mota à Deo, sed simul cū Deo, et ipsius 2æ sit prius a quo deter-
minare ad exercitium, tunc non ualet doctrina Scoti. Et in 1a 2æ in materia de gra q. 109. ar. 7. q. vnica
post dubium 4m conclus. 3. Aliud est, inquit, auxm efficax ex parte hois pure n. sufficiens auxm
si homo quod in se est faciat nō dissentiendo fieri efficax: si vero dissentiat manere sufficiens. Unde

UGR Biblioteca Universitaria

sit efficax, vel sufficiens, in hois est pot.e volentis, vel nolentis cooperari Deo. Et hoc pbo ex Conc.o Trid.o sess. 6. can. 4. Ubi dicitur arb.m sic à Deo moveri, ut possit dissentire et non dissentire. Si g.o pot dissentire dissentiat: erit iam aux.m sufficiens: si aut nõ pot, non dissentiat, erit g.o efficax. Igr hois est facere in se aliqd aux.m efficax, vel inefficax. Pt 2.o quia alis esset nullũ aux.m sufficiens: nam vel homo pot cũ hoc operari, vel non, si non, igr non est sufficiens, si pot operetur: erit g.o efficax. Et in peculiari quadã tractatione de gra circa eandẽ questionẽ eiq. D. Thom. ar. 7. dub. 5. dicit aux.m sufficiens est, quo posset homo si vellet operari, efficax est quo de facto operatur: non sic est intelligenda ista distinctio, quasi sit semper ex parte Dei. nam ex parte hominis et est, quod aux.m sit sufficiens, vel efficax: si n. homo acceptat Dei aux.m sufficiens, fit efficax, et si resistit, manet sufficiens. Igr cum in hominis sit potare resistere, vel acceptare Dei aux.m, ipsius est efficax constituere: cum hoc tñ est quoddã aux.m Di magnũ, quo licet resistere possit homo, tñ de facto convertitur, cognovit n. Deus, quo converteret.r homo, et hoc pot dici efficax. Haec Toletus.

Ex alijs Doctoribus Scholasticis.

Eandem nostram sniam con physicam praemotionẽ tuentur Scotus in 2. d. 37. q. 1. §. ad solutionẽ, et in 4. dist. 49. q. 6. §. Dico ergo. Ocham in p.o dist. 38. q. unica §. Circa istam opinionẽ Gab. in 2. in dist. 37. q. p.o ar. 1.o et in 1.o dist. 45. q. unica conclus. unica ultima Et in 2.o dist. 1.o q. 2. art. 1.o notab. 2. ar. 2. conclus. 4. ar. 3. dub. 5. Greg. in 1.o dist. 38. q. 2. ar. 2., et in 2.o dist. 28. q. 1. ar. 3. ad 12. argm. Bacho 1.o dist. 40. q. 1.o ar. 2. versic. Ulrenius suion Almayn tract. 1.o moral. cap. 1.o et 4. Angest. lib. 1.o suorũ moral. c. 1.o Payva lib. 4. Orthodoxarũ explicationũ versic. at inquis. late Osorius lib. 9. de iustitia. Corduben. lib. p.o Quaestionarij q. 11. dub. 8. et dub. 10. §. Sed notan. 2.o Joes à Bononia lib. de praedest.e par. 2.a de lib. arb.o pag. 103. Bellarminus tom. 3. lib. 1.o de lib. arb.o c. 12. lib. 4. c. 14. Ex multis Patribus cap. 15. et ibi. Et optime Valden. lib. p.o doctrinalis fidei cap. 25. ex Aug. et Anselmo rec.tem Vvicclephisticã contrariã sniam appellat. Et cap. 28. falso ait imponit D. Thomae novã esse, nec ex antiquis Patribus deduci. Tuentur et ij, qui gram cum libertate consentire docent, quia pot homo Deo movente resistere ut multi tum Pres, tum Doctores Scholastici superius allati docuerunt, et Doctores Colonien. in Censura ciñ Catechismũ Monhenij dialog. 2.o pag. 76. quarum sniam refert, et confirmat Didacus Payva vir doctissimus, qui Tridentinae Synodo interfuit lib. 4. orthodox. explicat.is fol. 139. et fol. 141. et sequentibus Et Castro eo haeresi verbo gra haeres p.a c. 4. Et verbo lib. arb. haeres 1.a ad 2.am obiectionẽ Turrian. lib. 7. in D. Clemen. c. 35. et lib. 4. con Magdeburgen c. 2. Stapletonius fuse lib. 4. de iustificat. c. 8. et non minus aperte, quam nos ipsi, multis in locis hoc docet vir sane doctissimus Cunerus Petri Epus Leouardien. lib. de lib. arb.o c. 2. c. 8. et late, atq aperte c. 9. et 10. omnes denig. illi nostrã sniam astruunt, qui ẽ duobus aequalis

motione

motionem grãe convenientẽ praecedentis habentibus alterũ duntaxat consentire volunt: alterã aut dissentire, aut minus permoveri, ut maiora aux.° excitetur, ut Ugo de S.to Victore annotationibus in cap. 5. epis.ae ad Rom. Bonaven. in 4. d. 16. ar. 1. q. 1.a Altisiodorensis lib. 2. sum. tract. 2. c. 3. Jo. Driedo tract. 4. de captiv. et redempt. generis humani c. 2. p. 1. versic. ex superioribus Ruard. ar. 7. cũ Luthero prop.e 7. et 10. Andreas à Vega lib. 6. in Trid.o c. 9. q. 3. punct. 4. et Robert. Bellarminus lib. 6. de lib. arb.o c. 15. snia q. et alij quamplures.

Ex quibus omnibus patet, tum Academias, tum religionũ omnium viros doctos, tum ceteros Catholicos scriptores in hac nr̃a snia fuisse. Ex Academijs quidem, ut nonnullas recenseamus Parisiensis, nõ modo tempore Alberti, Alensis, D. Thomae, Scoti aliorumq; sed Patrũ memoria in Conc.o Senonense Lovaniensis, ut patet ex Driedone, Ruardo, Joanne de Bononia, Cunero Scaplecotio, et alijs Colonien. ex actibus fidei con. Catechismũ Monhemij. Complutensis ex subscriptione nr̃ae sniae traditio Apostolico Nuntio Salmaticen. magna ex parte, ut videre est ex Sot., et Magro Mancio, Magro Joañ Vinc.o, fratre Ludovico Legionen. Eandem quoq; sñiam amplexati sunt Eximia religionũ lumina. Ex Dominicana familia S. Thom. Albert. Hervaeus, Capreol. Caietan. Ferrarien. Sotus, Magr. Mancius. Ex franciscana Alensis Bonavent. Scot. Ocham, Corduba, Vega. Ex Augustiniana Egid. Gregr. Arimin. Ludovic. Legionen. et alij. Ex Carmelitana Valden. Bacho. Ex ordine Redemp. captivorũ Magr. Hieronymus Perez eorundẽ Generalis Vicarius. Et ne à Molina primũ in nr̃am Soc.tem invectam dicant aliqui, eandem sequuti sunt P. Laines, P. Salmeron, Card.lis Toletus, Durian. ut Suarium, Valentiam, Bellarminũ et alios praetereã. Deniq; omnes fere viri docti, qui libertatẽ arbitrij suis disputationibus vindicant, ab haereticorum insanijs et con. eos iustis voluminibus agũt omnes, inquam quos brevitatis studio reticemus, hanc nostrã sniam ut necessariã ad eoz prava dogmata confutanda pro viribus defendunt. Illud aut hoc loco reticen. non est, omnia illa Patrũ, et aliorum testimonia, quae in suam sniam congerunt Prẽs Dominicani, eorum sniae nihil fovere, cum de hac physica eoz praemotione apud Patres, et alios ne verbũ quidem, ut in responsione quãdã ad eorum censuram loco ostendimus.

Ex absurdis, quae inde sequuntur

Ex ea snia multa absurda, et haereticorũ huius tempestatis erroribus max.e consentanea, liquido manant: con. vero sniam Patrũ Societatis ad eorum prava dogmata labefactanda apprimè aptam, et necessariam esse multi, viri doctissimi tradiderunt.

Primũ absurdũ. Novum in Theologorũ scholas introducit grãe praevenientis modũ, et eu.a hactenus

inauditũ, et cum sacris literis, Concilijs, Patribus pugnantẽ. Semper n. omnia aux.a praevenientia, quib. Deus homines movere, atq excitare solet ad illustrationes, pias affectiones, et alios actus huiusmodi revocant Pres, quae omnia à physica hac praedeterminatione distant longissime. Ad rem In primis ijsdẽ fere sacr. literarũ testimonijs modo iste reijcitur quibus sntiam nostram supra confirmavimus. Quae oĩa ad hunc nostrum modũ evertẽdũ optime faciunt. Praeterea Conc.m Trid.m sess. 6. c. 5. cum exordiũ iustificationis in adultis à gratia dei praeveniente sumendũ definivisset, explicans quoenã ea sit hãc adiungit: hoc est ab eius vocatione, qua nullis existentibus eorum meritis vocantur. Ergo Conc.o idem est gratia praeveniens et vocatio, neq huius physicae praedeterminationis ulla mentio. Ad hoc conspirant illa cap. 6. et can. 3. 4. quae alibi pluribus. Conc.m Arausicanũ 2.m cap. 5. ibi Per gratiae donum i., per inspirationẽ Spus S. Et can. 7. ibi: Absq illuminatione, et inspiratione Spus S.ti Idem Conc.m Senonense c. 25. Quid plura? Coelest. Papa Epla ad Epos Galliae quae habet.r tom. 7. inter Eplas Aug.i tradens ijs Epis quosdã quasi canones fidei à Patribus acceptos, inter caeteros affert canonẽ Eporum Africae, in Epla quadã ad Zosimum, in quo illa verba scripturae, Praeparatur vol.as à Dño, explicant hoc pacto. Ut boni aliquid agant paternis inspirationibus suorũ ipse tangat corda fideliũ. Non ergo hi Patres aliquã, vel exigunt vel agnoscunt gratiam, quae praedeterminando vol.em praeveniat, ac praeparet corda fidelium: sed has tm illuminationes, inspirationes, vocationes, ac similes animorum motus, qui ad vocationẽ referunt.r Ex patribus quamvis, ea quae attulimus, ad hunc locũ plurimũ faciant, alia tn addere visũ est; Aug. quem in disputationibus de gratia, et lib.o arb.o omnes tamquam doctorẽ ac magrum divinitus datũ Ecclae agnovere, et sequi debent, lib. de spu et litt. c. 34. post multa. Verũ et quod visorũ, inquit, suasionibus agit Deus, ut velimus, et ut credamus sive extrinsecus per Evangelicas exhortationes, ubi et mandata legis aliquid agunt, si ad hoc hoĩem admonent infirmitatis suae, ut ad gratiam iustificantẽ credendo confugiat, sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate quod ei veniat in mentem, sed dissentire, vel consentire propriae voluntatis est; lib. 2. de Ecc.is dogm. c. 21. Admonente prius Deo, et invitante ad salutem, ut vel eligat, vel sequatur, et initium nostrae salutis Deo miserante habemus ut acquiescamus salutiferae inspirationi nostrae vol.is lib. 1. qq. ad Simpl. q. 2. Ut velimus n. et suum esse voluit, et nostrum, suum vocando, nostrum sequendo. Et ibidem inferius. Quia vocatio praecedit bonam vol.em propterea vocanti Deo recte tribuitur, quod bene volumus lib. de Corrept.e ss.orũ cap. 14. sub finem. Deus igr operatur in cordibus hominũ vocatione illa sm propositũ suũ, de qua multũ locuti sumus. Tract. 26. in Joan. explicans illa verba Nisi Pater meus traxerit eũ. Caro nõ et sanguis nõ revelavit tibi: ista revelatio ipsa est attractio ramũ viridem ostendis ovi, et trahis illã

Num

Nuces puero demonstrantur, et trahitur si ergo ista, quae inter delicias, et voluptates terrenas revelantur amantibus, trahunt, quoniam verū est, trahit sua quemq voluptas, non trahit revelatus Christus à Patre? quid n. fortius desiderat anima quam veritatē? Haec ille. Quae repetit serm. de verbis Apli, et alibi lib. de bono persever. c. 14. Apparet habere quosdā in ipso ingenio divinū naturalr munus intelligentiae, quo moveatur ad fidem, si congrua suis mentibus vel audiant verba, vel signa conspiciant, et tñ si Dei altiore iudicio à perditionis massa nō sunt grā praedestl. discreti, nec ipsa eis adhibentur vel dicta divina, vel facta per quae possent credere, si audirent, utiq talia, vel viderent. His alia plurima in hanc sñam adiungit hic Aug.; ubi advertendū 1o. exigere Augm. congrue dicta vel facta ut mentes possint credere: nō n. qualr sufficiant, ut assensus, intellectus, et volis. ad credendū eliciatur. Advertendū 2o. Augm. asserere haec à Deo non exhiberi illis, qui praedestinati non sunt, ut iis praemoti credant, vel credere possint: igr illis datis credere poterant, ac si ea ipsa data essent, ea ipsa sine dubio credidissent. At si volas. idcirco determinari, nō pōt, ut velit credere, quia à Deo physice nō determinat.? cur Deus ea hinc denegavit, ne crederent, quae si data fuissent, nunquā ut iis crederent effecissent? Ergo Aug. physicam hanc praedeterminationē, ut diximus non agnovit imo nec alii Ptres agnoverunt. Similia Aug. 2o. de peccatorū mer. c. 17. et c. 18. et lib. 12. de civit. c. 6. Ut Cyrillus lib. 4. in Joannem in illa verba Omnis qui audivit à Patre, et didicit, venit ad me, ad disciplinā, doctrinā, ac persuasionē, non ad vim revocat vocationē, ac vim excludit expresse cum dicit; Non vi Christū fideles agnoscunt.

Methodius lib. de lib. arbo. cuius verba refert Turrianus lib. 4. con Magdeburgenses cap. 2o. et hic grām praevenientem non in physica aliqua praedeterminat.e, sed in adhortatione vol.is declarat. admonitione constituit.

Prosper Aquitanicus lib. 2. de vocat. Gent. cap. 26. alr 9. qui liber Ambrosii etiam nōie circumfertur grā Dei, inquit, in omnibus iustificationibus principatr praeeminet, suadendo exortationibus, monendo exemplis, terrendo periculis, incitando miraculis, dando intellectū, inspirādo consilium, cor ipsum illuminando, et fidei affectionibus imbuendo, et plura inferius.

Bernardus opusc. de grā, et lib. arb. Ipsa (nempe grā) lib.m excitat arb.m, cum seminat cogitatū sanat cum immutat affectū, roborat, ut perducat ad actū. Et alia praeterea sane aurea adiungit, quibus grām praevenientem in cogitatione sitā docet, ac describit. Quibs omnibs efficitur, quod initio proposuimus, hanc Patrū Dominicanorum sñiam, et Ecc.a hactenus inauditā, et sacrae scripturae Patribus, Conc.iis parum consentaneam esse.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA
UGR Biblioteca Universitaria

2m. Absurdũ. Deinde physica haec prędeterminatio liberũ nostrae libertatis usum funditus euertit sublata per indifferentia, quae cuiusti actus liberi origo, et caput est. Si quidem posita hmoi tam efficaci praemotione, ac prędeterminatione, volũtas nõ põt non operari: ergo libera ad operarĩ non est ei. Et certe aduersarij ipsi ultro dant illi motioni efficaci, ac praedeterminationi actu posita et in sensu composito volũtatem nõ posse, neq nõ consentire. Ac libertatẽ voluntatis in eo indifferentia ad utrumq actũ sitã esse, cũ praemotionẽ argumentis, inficiantur, ut Bannes 1.a p. q. 19. ar. 10. Sed libertatẽ in hac indifferentia constitui, haud operosũ negotium suscepimus, si ex sacris litteris, Concilijs, Patribus, Scholasticis omnibus demonstrare conamur, et quod mirum uidebitur, ex ipso Dominico Bagnes.

Sacra litterae Deut. 30. Josue ult.o 2. Reg. 24. Ecc.i 15. saepe cuius capitis uerba supra retulimus, et c. 31. 1.a ad Corint. 7 et optime, ut reliqua Conc.m Senonense decreto 15. Percurrenti inquit, sacrã scripturã passim obuium est, quod lib.m utramuis in partem hõis arb.m amoueret. Ad haec Conc.m Trid.m ses. 6. cap. 1 et can. 4 supra explicatã libertatẽ, in eo constituit, quod homo habeat consentiendi, et dissentiendi põtem. Praeterea Petrus Apl̃us apud Clem. lib. 3 et 7. Recognit. iuxta uersionẽ Ruffini saepe, ac fuse hoi ĩgnitũ quod nos dicimus inculcat. Et ipse Clem. Ep̃la 3.a de officio Sacerdotis loco citato. Iren. lib. 4. aduersus haeres c. 71. Justinus Martyr Apologia 1.a p Christianis circa finem ibi. Neq quidquam horũ laude dignum esset, nisi utramq in partem uertere, et quasi flectere se possint. Tertull. lib. de exortatione castitatis ad finem lib. de monogamia lib. 2. aduersus Marcionẽ ad initium ibi. libertas arbitrij in utramq partem concessa est. Orig. lib. 3. periarchon c. 10. Athan. oratione con̄ idola. Basilius lib. 3. con̄ Eunom. et in illud Isaiae 14. senem reprobum. Nanzianzen. apologo 1.o Chrisost. homil. 60. in cap. 18. Matt. homil. 2. de Lazaro, homil 19. in Genes. Cyrill. Alexand. lib. 4 in Joann. c. 3. Epiphanius lib. 1.o aduersus haeres c. 16. Hieron. 3.o dialogo aduersus Pelagian. Et ad finem lib. 3. et epist. 147. ad Damas. Aug. lib. 3.o de lib. arb.o c. 2. et 3. et 105. et 25. lib. de spu et litt. c. 34. de Gen. Nõ 3 cap. 15. et alijs supra adductis. Enodius Ticinen. in his, quae ante mille annos scripsit ad Constantinũ, irridet libertatẽ, in qua in una tm parte datur eligendi licentia, et subjicit: quare electionẽ notat, ubi unã tm partẽ anerit fuisse concessã. Citat. à Turriano lib. 4. con̄ Magdeburgen. c. 2. Damasc. 2. de fide c. 26. In nostra potate dicit, sunt ea quae lib.m est nobis facere, uel non facere. Et paulo inferius; nobis libera sunt, quae in utramq partem aequi contingere possunt, uelut moueri, et nõ moueri, appetere, uel nõ appetere, gaudere, uel nõ gaudere &. Bernard. serm. 81. in Cantica &.

Scholastici fere omnes, idem affirmant, sequuti Arist. 9. Metaphis. tex. commen. 10. ubi optime D. Thom. lect. 4. Idem Aristot. 3. Ethicoz c. 5. Magr̃ 2. dist. 24. cap. de lib. arb. et dist. 25. in initio D. Tho. 1.a p. q. 41. ar. 2. et q. 83. ar. 1. 2. et 3. et fuse q. 22. de ueritate ar. 8. et alijs locis supra allatis. Et q. 3. de

de poten. ar. 7. ad 13. aug.m Alen. par. 2. q. 73. memb. 2. ar. 3. et memb. 3. ar. 1.o et 1. et q. 75. memb. 4. Henr. quodlib. 1. q. 16. et quodlib. 14. q. 1. Maior in 2. dist. 25. q. 1. Ocham in 1.o dist. 1.o q. 6. Capreol. 1. dist. 38. q. 1. ar. 2. ad 2.m 2.a 4. c. 4. in 2. dist. 24. q. 1. ar. 3. Durand. ar. 7. ad initiu. Herveus quodlib. 1. q. 7. ar. 1. Castro, Verbo, libertas, Torres 1.a par. q. 41. ar. 2. par. 1. 2. et 3. Commentarij Victoria relect. de veniente ad usum rationis prop. 4. n.o 6. Sot. 1.o de nãa et grã c. 16. Ferraria 3.o con. Gent. c. 159. §. ad huius euiden. 3. et fere omnes recentiores, qui omnes actu lib.m nequaquã illum censent, qui non oritur à vol.e, quæ habeat pot.em, atq indifferentiã ad non operan cum operatur, uel ad eliciend actu oppositu. Quin et hoc ipsu fateri adrios plerumq coegit veritas, et aperte differri non dubitent, cum argtis urgeatur fatet.r hoc ipse P. Bagnes, qui se acerrimu huius snæ oppugnatorē profitetur atq ita fatetur, ut hoc esse omnium sapientum axioma pronunciet. Sic ille in suis comentarijs in pa. parte q. 41. ar. 2. dub. 2. dicto 3. in probatione con. Scotu Apponamus verba ipsa. S.ti P.res, Philosophi, et ceteri sapientes illud duntaxat appellant lib.m quod possibilitate habet esse, et non esse. Ita Arist. 3. Ethic. c. 4. et D. Aug. lib. 3.o de lib. arb. c. 3. inquit Illud solu in nobis lib.m est, quod in nobis est facere, et non facere Hieron. in epla ad Damas. de filio prodigo circa finem Damasc. lib. 2. de fide c. 28. Hæc Bagnes iam rationibus agamus, ne testimonijs tm abundare videamur.

Confirmatur p.o rone vol.tes posita illa prædeterminat.e non pot non operari, nec pot facere, ni ponatur illa præmotio, ut adrij fatentur: g.o omnino ad pot nõ operari, sed quoties operatur necess.o operatur Conseq. hæc ex ipsoru fontibus manat. Simili n. ratiocinatione Bannes 1.o par. q. 14. ar. 1.o dubio dicto 1.o dixerit, con. Scotu videlicet. Si Deus operaretur nec.te naturæ, bene nullam fore in rebus libertatē. Ita illa n. suppositione antecedenti, quod Deus operatur ex nec.te naturæ, infert necessario in vol.e nõ fore facultatem, qua aliter operetur, atq ita nec.o operaturã. Eadem rone nos ex illa suppositione antecedente de prædeterminat.e physica, qua vol.as determinatur ad unu, colligimus, nõ esse in vol.e facultatē aliter operandi. Et si lib.m sit Deo ponere talem determinationē in vol. creata: creatæ in vol.e id lib.m non est cum nec in suis potate sit efficere, ut prædeterminatio efficax detur, uel non detur, quemadmodu concedunt adversarij, nec in nra potate sit posse disiungere consequens, scilicet nõ operari ab antecedenti, quod est illa prædeterminatio posita: g.o si antecedens, nimiru illa prædeterminatio nullo modo est in nra potate, nec erit consequens, videlt non operari, et proinde operatio non erit libera, qd. probandũ erat.

Confirmat.ur 2.o ex Ansel. lib. de concord. lib. arb. et prædest. c. 1. et alijs, et lib. 2. cur Deus homo c. 17. et 18. ex D. Thoma 3.a part. q. 85. ar. 1.o ad 5.m Et Clarius 2.o Phys. lect. 15. ex Alberto 1.o par. sum. tract. 15. q. 61. mem. 5. et in 1.o dist. 39. ar. 4. et dist. 40. ar. 13. Alen. 1.a part. q. 24. memb. 1. Marsil. in 1.o q. 4. ar. 2. Ex communi denique Scholasticorum snia Et colligit. ex Aug.o 5. de civit. c. 10. et

UGR Biblioteca Universitaria

optime explicat, atq ex aliis quoq Patribus probat Vualdén lib. 1.º doctrinalis fidei c. 25. Hi oes aiunt nec.tem orbam ex suppositione antecedente, quoniam oritur ex causa ipsius actus, repugnare libertati potentiae quae operatur ex hmoi nec.te antecedente, quod secus se habere aiunt in nec.te consequente, quae et ipsa potentiam cum indifferentia operantem supponit, et actum consequitur cum indifferentia productū. Jam uero necessitas antecedens tollit indifferentiam potentiae liberae, nec sinit, ut ui suae indifferentiae se determinet, immo illam ita determinat, atq afficit quodammodo ad peculiarem actū, ut dicm illū efficit, ei lib.m non sit hanc uel illam actionem efficere, atq amplecti, sed solam hanc determinatā actionē. Et hmoi est suppositio praedeterminationis, et praemotionis physicae, quae lib.m usum uot.is antecedit, eamq ita ad unā aliquā partē determinat, ut neq possit tum contrariam actionē efficere, nec ab operatione desistere, quod ipsi concedunt. Ergo omnino haec praedeterminatio tollit, atq euertit humanā libertatem.

Rndent ad.m uot.em indifferentem esse in sensu diuiso, et non sit in sensu composito. Sed con. est, quia si in sensu composito, hoc est posita illa praedeterminat.e non est indifferens. g.º posita praedeterminat.e nō libere operatur, sicut amens in sensu composito. i. dum amentia tenetur, nihil libere operatur, quamuis in sensu diuiso, i. non posita amentia libere operari queat. Quare indifferentia, uot.is in sensu diuiso soliū est, quasi passiua, quat.s indeterminata pot illa à Deo per physicam praemotionē, quae ad libertatis usum non pertinet determinari. Actiua uero uot.is indifferentia ad operarī, uel non operarī, quam necessariam esse ex Trid.o Conc.o sess. 6. c. 5. et can. 4. ostendimus, et quam haeretici labefactare conantur, quamuis passiuā hanc admittant, nulla omnino erit in uot.e

3.m Absurdū. Hinc sequitur uol.tem nō solum cum operatur, non libere operari, uerū et cum nō operatur necessitari ad operarī, ac propterea homini attribuendū non esse, si affirmatiuis Dei praeceptis non obediat; cuiuslibet no actus omissio tum censetur libera, cum ponuntur oīa ad eliciēdū actū, quem omittit requisita. Si n. quid quam deesset, quod non esset in pot.e uot.is, certe tū per eā non staret, quominus operaretur, sed per eū potius qui uot.i denegaret requisita ad operarī. Et ex consequenti nullo modo haec actus omissio uot.i esset ascribenda. Jam u.º uot.as cum non operatur, et affirmationū praeceptum non exsequitur, desiderat aliquid ad operandū requisitū, physicam scilicet hanc praedeterminationē, sine qua ut ad.rii concedunt, operari nō pot. Ergo nulla omissio est libera nec homini uitio dabitur, si quidem uitio alicui uerti nō pot, qd aliquis non faciat, quod impossibile est, ut ab eo fiat. Est aūt impossibile sine illa physica praemotione nō solū humanū praeceptū, sed et quouis modo operari, ut docet Bagnes 1. p. q. 19. dub. ult.º ad finem solut.is arg.i primi, ubi sic ait. Nulla causa 2.a pot operari, nisi sit efficaciter à 1.a determinata, et paulo superius in eadem solut.e ad 1.m uersic. Hactenus explicuimus, ita nec.tas sumitur ex efficacissima primae causae uirtute, quae ita determinat oēs cas 2.as ad suos effectus producendos, qd nulla cā 2.a pot exire ab eius determinat.e Ergo sequitur euidenter, quod nulli causae 2.a imputet.r omissio ci.

UGR Biblioteca Universitaria

4m Absurdũ. Ex ea opinione sequitur eos, qui hac physica prædeterminat.e, ac præmotione Dei ac proinde aux.o efficaci destituti sunt, carere etiam sufficiente aux.o, ut convertantur reclamante Paulo, qui 1. ad Timoth. 2. ait Deum velle omnes homines salvos fieri, reclamantibus omnibus Patribus, et universis Theologorũ gymnasijs, qui omnes nunq̃ sufficienti aux.o privari hões statuunt. Nostra vero consequutio probatur. Si (ut fatentur ipsi) aux.m hoc efficaciter prædeterminans nec.m est ad operañ, et in hõis potte non est, usq dum gratuita Dei voluntate illud homini præbeat: g.o cui non datur, deest aliquid ad operañ omnino nec.m, quod nec habeat, nec in eius potate sit illud ipsum habere. Qui aũt nec actu nec in sua pot.e habere nec.a ad operañ, is aux.o sufficienti ad operañ privatur, cum desit aliquid sine quo operari nõ pot: etenim operatio esse nequit absq ijs, quæ ad operandũ necess.a sunt: alioquin necess.a non essent, si absq illis esse posset operatio. Respondent ad.rij sine hac efficaci prædeterminat.e hominem habere aux.m sufficiens quo possit operari, et nõ habeat quo re ipsa operatur. Verũ hæc responsio nihil habet nisi verba, atq ut Joannes à Bononia dicebat loco allato, ad observandũ clarissimam Tridentini Concilij doctrinam inventa est. Quid n. Num præcipit Deus hõi, ut possit operari, an ut operetur? si ut operetur, quod nemini obscurũ arbitror, g.o sufficiens aux.m præbere debet, nõ tm ut operari possit, sed etiam ut operetur. Præterea Paulo teste novimus Deum velle ut hões salvi fiant, non tm ut salvi fieri possint, g.o aux.m largitur, ut salvi fiant, non tm ut salvi fieri possint. Ad hæc qui nec habet, nec in eius potate est, ut habeat q ad operañ necess.a sunt, nõ solũ caret aux.o, ut faciat, sed et ut possit moralr, ac proxime loquendo, ut oculus, dum caret lumine, nõ hẽt potatem videndi, ac proinde illi attribui non potest, quod non operetur, et convertatur, quemadmodũ alicui tribui nõ pot, si non videat, cum nec lumen habet, nec in eius est potate efficere ut illud habeat. Quapropter optime definivit Conc.m Trid.m sess. 6. c. 11. Deum nõ præcipere impossibile, sed iubendo inquit, monet facere quod possis, et petere quod non possis. Denique pugnantia dicuntur cum asseritur: aux.m sufficiens esse ad hoc ut possis operari, nõ tm ut operaris; nam ratio potentiæ nec.o ex ordine ad aliquem actũ sumenda est, g.o si per aux.m sufficiens vot.a in ratione sufficientis constituitur ad aliquem actum, non modo aux.m Dei erit sufficiens, ut possit elicere, sed etiam ut eliciat ipsum actum.

5m Absurdũ. Hinc et fit, ut homo, qui à Deo physica ista prædeterminat.e non præmovetur prius à Deo deseratur, quam ipse deserat Deum, ac proinde per Deum stare ne convertatur. con. sacras Lras Ecc.i 15. Ne dixeris per Deum, abest. Osee 13. Perditio tua ex te Israel. Contra Conc.m Trid.m sess. 6. c. 11. cuius illa sunt. Deus namq sua gra semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Quo loco non solum de gra habituali, sed de qualit aux.o gra Conc.m agere constat ex fine, quem Conc.m

UGR Biblioteca Universitaria

in eo capite propositum habuit, quippe adhortari voluit hoies, ut divinæ legi pareant, quam possibilem esse dixit. Constat etiam ex ipsa capitis inspectione, ac contextu, g.o hanc gratiam seu aux.m nec.m ad bene operandum nemini Deum denegare, nisi ei, qui ipsum antea deseruerit perspicuum est. Hoc ipsum confirmant illa cap. 13. eiusdem sess.is Deus nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut coepit opus bonū, ita perficiet operans velle et perficere. Præterea con S.tos P.tres ut Hilarium in psalm. 118. in illa verba Inclina cor meū Deus in testimonia tua, ubi impiæ vol.tis esse dicit existimare propterea se ea, quæ sunt credentium propria non sequi, q.a sibi a Deo indulta non fuerint, et hanc impiam excusationē nominat. Aug.s 2. de peccat. mer. et remis. cap. 17. scio ad correptionē meam pertinere, quod minus abs te adiuvor. Et post aliqua. Nullius proinde culpæ humanæ in Deum referas causam. Et lib. 4. confess. cap. 11. noc.e in illis verbis: Non deseritur amor, si ipse non deserat. Fulgen. lib. 2. ad Monimū c. 28. ex Aug.s potissimū eo loco, qui ut non adiuventur a Deo, in ipsis causa est, nō in Deo. Prosp. 2. de vocat. gent. c. 19. Quippe in illis sūt eas mensuras, quibus Deus dona generalia specialibus novit cumulare muneribus, ut qui exortes gratiæ fuerint, de sua nequitia redarguantur, et qui eius lumine enituerint, non in suo merito, sed in Dño glorientur. Et c. 27. de vol.e hominis hæc dicit. De sua habet mutabilitate si deficit, de gratiæ opitulatione, si proficit; quæ opitulatio per innumeros modos sive occultos, sive manifestos omnibus adhibetur: et quod a multis refutatur ipsorū est nequitiæ: quod aut a multis suscipitur, et gratiæ est divinæ, et vol.is humanæ. Quod autem per Deum stet ex eorū opinione, ne homo convertatur ad Deum, ac certū sit, Deum prius deserere hominem, quam ipse deseratur ab homine, si ostendimus: vel homini, qui non operatur, dat Deus aux.m hoc ita efficax ex se se, et præveniens hois vol.em (ut ponunt ipsi) vel non dat; si dat, cum ponamus hunc hominem non operari aux.m hoc non erit ita ex se se efficax, ut homo non possit illi resistere et in sensu composito, et hoc nos volumus: vel nō dat. Ergo cum ex eorū sntiā illud sit omnino necess.m ad operan, Deus si illud deneget, deseret hominē in necessarijs, antequam deseratur ab homine, et per Deum stabit, ne convertatur id quod nostræ probationis huius scopus fuit. Respondent ponet hoc aux.m offerri quidem ei, qui non operatur, nō tn a Deo dari, quia ad illud homo negligat se disponere. Et hac rone Deus non deserit hominē prius q ab homine deseratur. Verum cōtra hanc solutionem urgemus. vel Deus homini ad illam dispositionē consequendam dat aux.m ex se efficax prædeterminans vol.em hominis ad talem dispōnem, vel non dat, si dat, et tn homo non se disponit, g.o non est efficax, cum non sit sequuta dispositio. Si non dat g.o Deus deserit hominē, priusq ab homine deseratur, quod initio proposuimus. Denique vel illa dispo est naturalis, vel supernaturalis, si naturalis asseratur ad quo pacto naturalis altera esse dispo nec.a ad aux.m supernale, efficax? secus a homo solo usu liberi arbitrij consequeretur aux.m supernale, quod Pelagianorum est: si

vero

vero supernalis ponatur, quæritur an ad hanc ipsam dispōnem sit necᵐ efficax auxᵐ supernale prædeterminans nec ne: si necᵐ est, et illud homo non accipit à Deo: gᵒ prius deseritur à Deo, quam deserat Deum: si dixerint hoc auxᵐ non habet quia non est ad illud dispositus; Eadē utimur ratiocinatione in hac 2ᵃ dispōne, quæ et cū hanc, et cū quamcumq similem aim habet, et si in infinitum processus fiat. At si devenerint ad illam priorem dispōnem necᵐ non esse tale auxᵐ physicè pdeterminans, habemus iam quod quærebamus: Item cum eadem omnino ratio sit de illa dispositione supernali, et de quovis alio actu, sicut ad priorem illam ea pdeterminatio physica necᵃ nō est: ita neq ad alios actus erit necᵃ.

6ᵐ Absurdū. Inde etiam deducitur Deum vel nihil creatæ votⁱ præcipere, quod est oēm natē et gr̄æ ordinem evertere, vel certe præcipere impossibilia, si à votᵉ non præmota exigit operaonem. Etenim si pcipit, peto quid illud sit, an ut creata voluntas pmoveatur ad operanᵗ, atqui hoc præcepti impositi creatæ voluntati mat̄a esse nō pōt. An ut non pmota operetur.ᵗ at id eorundem s̄ntia impossibile esse docet: gᵒ dum Deus non præmoveat votᵉᵐ, nihil illi pcipere pōt. Dicent fortasse s̄m se possibile esse ut votᵃˢ habeat talem actū, sed cū hoc illud est: quia dū voluntas nō præmoveatur à Deo tunc talis actus non est possibilis votⁱ quare vel nullū est præceptū, vel si est, tunc temporis non urget, nisi Deum impossibilia præcipere fateamur; quod et à divina bonitate omnino abhorret, et sub anathemate prohibetur à Concᵒ Trid̄ᵒ. tum can. 18. tum cap. 11. sess. 6. ubi hoc habet. Nemo aūt debet temeraria illa, et à Patribus sub anathemate phibita voce, uti Dei præcepta homini ad observandū esse impossibilia: nam Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, et facere quod possis, et petere quod non possis, et adiuvat ut possis, cuius mandata gravia non sunt. Quæ verba ex Augˢ. lib. de nā, et grā c. 43. de prompta sunt, qui; Non igᵗ, inquit, Deus impossibilia iubet, sed iubendo admonet, et facere quod possis, et petere quod non possis. Ubi observaṅ in primis est, contextū Augᵗ, et potissimū Concilij nō solū loqui de impossibilitate illa s̄m se, sed de impossibilitate hic, et nunc. Neq n. hic, et nunc obligat Deus pcepto ad impossibile, sed vel cessat pceptū vel admittitur excusatio. quapropter Concᵐ et Augˢ. cum dicunt, Deus iubendo monet et facere quod possis ∴ quia sine divino auxᵒ hic, et nunc quodq quod fieri nō pōt: addunt præterea, et petere quod possis, quia si petens non impetraret quod ex se non pōt, non videretur iuste obligari divino præcepto, et ideo addit Concᵐ ad verba Augˢ.: et adiuvat ut possis, ac si nō recte Deum nos obligare dicerentur, nisi eadem sua grā nos adiuvaret. At si præmotio illa prærequiritur, cum nō præmoveret Deus, nō iuste nos obligaret, pręcipiem

cum praeter aux.m sufficiens, quod supponit Con.m dari à Deo dum admonet, semper per vocationē, non ope-
rant pleriq. ad.l aliud aux.m adiungi, nisi praemotionem illam. Quare si ex Con.o ut Dei praecepta sine
illa, necesse est, ut ubi admonuit, etiam adiuvet, multo magis erit nec.m, ut praemoveat, cum praemotio haec
praerequiratur ad opus ex parte principij, quod à creata vol.e non pendent. Quod si nō praemoveat, iuste
obligare nō pot. Et iusta esset hoīs excusatio, vel querela, cum diceret Deo Domine nec potui facere,
ut me praemoveres, nec non praemotus poteram exequi quod praeceperas. Cur g.o me oneras praecepto, qui
ferre parendo non possum? Cur tollis quod non posuisti, et metis ubi non seminasti &c.

2.m Absurdū. Hinc quoq. efficitur, inanes esse conciones, cohortationes, obiurgationes oēs nemine proinde
pro malefactis corripiendū, sed em. ut resipiscat, uni Deo vota facienda, ut pleriq. perperā sentiebat,
quorum historiam refert, et refellit Aug.s lib. de correptione, et gr.a c. 3. 4. et seq. et lib. de dono perseve-
c. 14. et 15. Et quidem Aug.s admonitionū necessitatem semper inde petit quod ijs adhibitis inceptū hoīs
est, et in eius potestate operari, et non operari: atqui haec ratio nulla est, si huius efficacis praemotionis
necessitas danda est, nam ea existente, non per hominis vol.em, sed per Deum praemoventē, vel nō praemoven-
tem operari, vel non operari, stare videtur &c.

Ultimum absurdū. Postremo loco ex hac physica Dei praemotione illud aperta consequutione deducitur quod
Catholicorū virorum aures ferre non possunt, Deum scil. auctorem esse peccati; idq. non permittendo solū
sed praemovendo, et praedeterminando. Nam profecto is negare non poterit actiones et malas, et peccata fie-
ri nō esse, nisi peccantē Deus praemoveat, praedeterminet; qui dixerit nullā causā efficere aliquid posse, quae
non sit à p.a causa efficaciter determinata, ut Bannes ipse dicit p.a par. q. 14. ar. 13. dicto ult.o circa solu-
tione primi arg.i versic. Haetenus explicuimus, ubi de p.a causa sic ait quae ita determinat oēs causas
2.as ad suos effectus producendos, quod nulla causa 2.a pot exire ab eius determinatione, et ipsa vicis-
Ad hoc tendetur sub finem. Si concursus inquit primae causae non esset efficax ad determinandū oēs
causas 2.as, nulla causa 2.a operaretur suum effectū. Quare nulla causa 2.a pot operari, nisi sit effi-
citer à p.a determinata. Et q. 19. ar. 10. versic. primū est. Antecedit quidem operationē nrām liberā di-
vinae vol.is aeternū, et immutabile consilium, sive divinae providentiae infallibilis praedefinitio, quae
omnem bonā operationē liberā praedefinivit, immo et omnem operationem esse. Quibus ita positis pla-
ne sequitur vol.em ex se ad actus bonos, malosq. indifferentem, cum male agit, ad actus ipsos malos à
Deo praemoveri, et praedeterminari, quod qui dixere effugere non poterit, quin Deum auctorē pec-
cati constituat. Etenim si qui solo consilio ad actionē hortatur, quae sine peccato fieri nequit, is
peccati dicendus est: quo iure ab hac appellatione Deum vindicabit ille, qui Deum sciente volenteq.

vero

UGR Biblioteca Universitaria

uero, et physico influxu vol.^em mouere, et determinare ad actiones, quae peccata sint dicere nō perhorrescat? Quod si Jacobi c. 1.º vnusquisq; uel eo nōie solum tentatur à concupiscentia sua abstractus, et illectus, quia concupiscentia vol.^em allicit ad eliciendā volitionem boni delectabilis, ad quod ipsa propendet, quanto magis id facere dicetur Deus, si ut ij volunt, ad eandem ipsam volitionē praemouet, et determinat, eaq; motione determinat, quae nunquā adhibetur, quin consensū vol.^tis exprimat! At uero ibi Jacobus ait, ipse (scilicet Deus) neminem tentat. Quid quod hoc praedeterminat. multo magis ad peccatū vol.^em impelleret Deus, quam diabolus? quo facto humanā vol.^em adoritur diabolus? eam allicit, et ad consensū instigat proponendo duntaxat rōnes obiecti delectabilis. Qua rōne in istorum snīa concurrit Deus? physice mouendo, et determinando ad eiusdem obiecti volitionē; idq; ea ui, ea efficacitate, ut ei vol.^as resistere non possit. At hoc maius est, quā uelle allicere, uel rōnes proponere. Concedant igr̄ necesse est magis tentare Deū, quam uel concupiscentiā, uel diabolū. Haec aūt nec sacris literis cohaerent, in quibus Deus dicitur intentator malorum, nec cum Conc.º 2.º Arausicano can. vlt.º quod in eos, qui horum similia, nedum haec dicere auderent, omni cum detestatione anathema dicit: nec cum Trid.º sess. 6. can. 6. Vbi si quis dixerit, mala opera ita, ut bona Deum operari non permissiue solū, sed etiam proprie, et per se, anathema sit. quis aūt inficiabitur ea proprie, et per se Deū efficere ad quae illa, qua diximus rōne praemouet, et praedeterminat. Denique ut alios omittam, haec eorū opinio nec cohaeret cum Aug.º de spū, et litt. c. 31. Vbi umq; legimus, inquit in sanctis scripturis, non est vol.^as nisi à Deo? et recte nō scriptum est, quia uerum non est, alioquin et peccatorū quod absit, auctor est Deus, si non est vol.^as nisi ab illo. Idem habet in responsione ad articulos sibi falso impositos, et sexcentis alijs in locis. Estq; omnium Patrū consensus ut contra Caluinū oēs late demonstrant.

Tandem ut concludamus, magnum ueritatis nostrae snīae argt.^m est, ab hac mirū in modū Caluinistas, et alia haereticorū huius saeculi monstra dissentire, qui hoc potissimū nōie Patr. Societatis insectantur, quod huius snīae defensione suscepta fundamentū, quod ipsi ad conuellendā nostri liberi arbitrij libertatem firmissimū putant, penitus euertant. Ac Tilenus quidem Payua singulari doctrina, et pietate vir, loco à nobis supra allato aduersus eorū petulantiā egregie scribit à Patribus Societatis. Cetera illi contraria snīa, quae huic Patrū Dñicanorū finitima ar. de humana vol.^tis libertate triumphū se retulisse glorian̄tur. Audiamus Caluini apud Suardū pag. 274. et Bellarminiū lib. 1.º de lib.º arb.º c. 11. Impia uerba ex lib. 2.º Institut. c. 3. § 10. voluntatē, inquit, Caluinus mouet gr̄a, non quatr multis saeculis traditū est, et creditū, ut

UGR Biblioteca Universitaria

nostræ postea sit electionis, motioni, aut obtemperare, aut repugnari, sed illam efficaciter efficiendo; et nostram s[ente]ntiam, et multis sæculis traditam, et creditã fatetur, sed respuit imprudenter, et hanc ipsã, nos improbamus, ut bellum Ecc.ª moueat, libentissimus, antequã hæc s[ente]ntia inter nos ac P[at]res Domini[canos] tam acriter disceptaretur loco prædicto c. 12. de hac Patrum Dominicanorum s[ente]ntia, hæc pronunciavit. Hæc opinio videtur mihi aut esse omnino eadem cum errore Caluini, et lutheranorum, aut parũ ab i[ll]o distare.